

Evanjelium z 23. augusta 2020

21. nedeľa všedného dňa - rok A - Matúš 16,13-20

*Komentár biblického učenca Fernanda Armelliniho, ktorý nebol
revidovaný autorom*

13 Keď Ježiš prišiel do oblasti Cézarey Filipovej, spýtal sa svojich učeníkov: "Za koho pokladajú ľudia Syna človeka?" 14 Oni odpovedali: Jedni hovoria Ján Krstiteľ, iní Eliáš, ďalší Jeremiáš alebo niektorý z prorokov. 15 Ale vy, za koho ma pokladáte? 16 Šimon Peter odpovedal: Ty si Kristus, Syn živého Boha. 17 A Ježiš mu povedal: "Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo ti ho nezjavilo ani telo, ani krv, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach. 18 A tebe hovorím: Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné mocnosti ju nepremôžu. 19 Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva: čo zviažeš na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažeš na zemi, bude rozviazané v nebi." 20 Potom prikázal učeníkom, aby nikomu nehovorili, že on je Kristus.

Rozhovor medzi Ježišom a učeníkmi, ktorý budeme počuť v dnešnom úryvku evanjelia, sa odohráva v Cézarei Filipovej, meste, ktoré sa nachádza na krajnom severe Izraela, na úpätí hory Hermon, kde pramení rieka Jordán.

Ako to, že tam Ježiš priviedol svojich učeníkov a chcel tam viesť tento dialóg?

Pripomeňme si, že Ježiš opustil izraelskú krajinu, odišiel do oblasti Týru a Sidonu a tam, v pohanskej krajine, stretol tú kanaánsku ženu, ktorá dala jeho učeníkom krásnu lekciu viery.

Ježiš je so svojimi učeníkmi v Izraeli, ale v skutočnosti je to krajina pohanov, pretože Židia, ktorí ju obývajú, uctievali modly, stavajú im chrámy a vedú pohanský život.

Ako to, že sa to mesto volá Cézarea Filipova? Cézarea, pretože Filip, ktorý ju založil, ju nazval podľa mena mocného muža, ktorým bol Tiberius, ale keďže už existovala

ďalšiu Cézareu na pobreží Stredozemného mora, ktorá sa volala Filipov cisár.

Filip bol jedným z Herodesových obľúbených synov a krátko pred smrťou mu otec prideliť severnú časť svojho kráľovstva, krajinu Bašan, dnešné Golany.

V Biblii sa táto krajina oslavuje pre úrodnosť pôdy, pre svieže pastviny, pre plodnosť stád a dobytky. Potom má celý región hojnosť vody a rovina je

zavlažované nespočtými potokmi, takže tu rastie bujná vegetácia, skutočný raj na zemi, a práve tu založil Filip svoje hlavné mesto, ktoré je tak krásne, že keď sem prišiel Alexander Veľký, zvolal:

"*ale toto je určite sídlo boha Pana a ným*", a v skutočnosti sa nazývalo "*Panias*", z čoho pochádza súčasný názov *Banyas*.

Apoštoli sú preto určite fascinovaní touto krajinou a bohatým životom obyvateľov a určite a predovšetkým myslia na pokojný život, ktorý si Filip môže dovoliť vo svojich dvoch palácoch, odkiaľ je očarujúci panoramatický výhľad na celé údolie.

Na okraji je ešte jeden detail, ktorý však musel byť predmetom komentárov medzi apoštolmi.

Filipovou manželkou je sedemnásťročná Salome, slávna tanečnica, ktorá si vypýtala Krstiteľovu hlavu. Určite je to ona, kto oživuje večery a slávnosti v triklíniách Filipových palácov.

13 Keď Ježiš prišiel do oblasti Cézarey Filipovej, spýtal sa svojich učeníkov: "Ľudia, za koho pokladajú Syna človeka?" 14 Oni odpovedali: "Jedni hovoria, že za Jána Krstiteľa, iní, že za Eliáša, ďalší, že za Jeremiáša alebo za niektorého z prorokov.

V tomto rozkošnom prostredí Ježiš kladie svojim učeníkom prvú otázku: *"Za koho ľudia pokladajú syna človeka?"* **Syn človeka** je hebrejský výraz, ktorý jednoducho znamená človek, preložené do jednoduchého jazyka.

Kladie si teda otázku: aký som pre ľudí človek?

Apoštoli majú pred sebou mnohých mužov, ktorí dosiahli prestížne postavenie, mužov, ktorých všetci obdivujú a závidia im, mužov, ktorým sa sami učeníci chcú podobáť.

Otázka teda znie: *"Kto som pre ľudí ja, človek, ktorého stelesňujem, hovorí ľuďom niečo krásne, alebo si všetci myslia, že je Herodes Filip, krásny človek, úspešný človek?"*

A tento ideál človeka majú na mysli aj učeníci a máme ho na mysli aj my, pretože aj my by sme chceli byť úspešní a možno aj bohatí.

Učeníci odpovedajú, čo si ľudia myslia o Ježišovi, a hovoria: *"Jedni hovoria, že si Ján Krstiteľ, iní Eliáš, ďalší Jeremiáš alebo niektorý z prorokov.*

Už teraz je dobré, že v Ježišovi nikto nevidel podobnosť s veľkými tohto sveta. Nie, všimli si podobnosť s Krstiteľom, a to určite preto, že Ježiš je človek s rovným chrbtom, ako bol Krstiteľ. Ježiš sa neohýba ako trstina bičovaná vetrom, potom sa podobá Jeremiášovi, pretože Ježiš spochybnil chrám, náboženstvo zložené z rituálov, ktorému potom nezodpovedá príľnutie k Bohu srdcom, a potom sa podobá Eliášovi, tomu, ktorý vyznával vieru v jediného Boha a odmietal všetky kompromisy s modlami.

Sme tu, v krajine, kde sa uctievali modly, a čo dávajú modly týmto ľuďom? Všetci ľudia, ktorí sa majú dobre, a učeníci určite obrátili svoj pohľad a museli si myslieť, že modly sú štedré k svojim ctiteľom. A myslia najmä na bohatých ľudí, ktorí si môžu dovoliť všetky pôžitky, a to zažívame aj my, keď uctievali modly, ktoré vám dávajú toľko vecí. Ak uctievali peniaze, dávajú vám všetko, ale musíte poslúchať a robiť, čo vám povedia, takže ak vám povedia, aby ste vykorisťovali, klamali alebo dokonca zabíjali, a vy to neurobíte, nedajú vám nič.

V tomto kontexte vidíme, čo modly ponúkajú. Čo ponúka Ježiš tým, ktorí nasledujú jeho návrhy? K tejto otázke chce Ježiš priviesť svojich učeníkov.

Filip obdarúva bohatstvom, prestížnymi pozíciami, mocou, dáva svojim priateľom účasť na radoostiach a okázalosti dvorského života, čo ponúka Ježiš?

Ale predtým, ako Ježiš odpovie na túto otázku, chce vedieť, či pochopili, kto je a čo navrhuje.

"Ale ty, za koho ma pokladáš?" 16 Šimon Peter odpovedal: "Ty si Kristus, Syn Boží, ten živý." 17 A Ježiš mu povedal: "Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo ti ho nezjavilo ani telo, ani krv, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach.

Počuli sme, čo si ľudia myslia o Ježišovi, ale Ježiš chce vedieť, čo si myslia o ňom, a preto kladie otázku: *"Za koho ma pokladáš?"*, teda *"Kto som pre teba? Koľko mám v tvojom živote?"* je otázka, ktorú milenec kladie milovanej osobe.

Áno, chceme budovať spoločný život, ale na základe čoho viete, kto som? Myslíte si, že byť

so mnou znamená, či ma trochu nasleduješ, či sa staneš trochu lepším, alebo si rozhodnutý plne sa zapojiť do môjho projektu ako človek?

Inými slovami: *"Chcete byť ľuďmi ako Herodes Filip alebo ako ja?"*

Uvedomili ste si, že navrhujeme úplne iný obraz človeka? Do koho ste zamilovaní? Túto otázku nám Ježiš kladie aj dnes. Často redukuje svoje prirútenie ku Kristovi na nejakú zbožnú prax, ale základom viery je veriť, a veriť znamená: pochopiť, kto je On, a spojiť svoj život s Jeho životom.

"Ale ty, za koho ma pokladáš?" 16 Šimon Peter odpovedal: "Ty si Kristus, Syn živého Boha.

Peter rozhodne odpovedá: *"Ty si Kristus, syn Boha života, ty si ten očakávaný, Mesiáš.*

Povedal správnu vec, ale ešte nepochopil, kto je Ježiš, ktorý Mesiáš je Ježiš. Peter má stále na mysli Mesiáša tohto sveta, toho, ktorý je veľký; podľa tradície svojho ľudu Dávidovho syna, toho, ktorý si podmaní svet.

Aspoň však pochopil, že Ježiš je Mesiáš, a Ježiš mu hovorí: **"Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo túto pravdu ti nezjavilo telo ani krv, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach.**

Niektoré veci, isté zamilovanie sa do Ježiša neprichádza s ľudským rozumom, pretože ľudský rozum vás vedie k zamilovaniu sa do tých, ktorí sú úplne iní ako Ježiš, do tých, ktorí sa podobajú Herodesovi Filipovi.

Ježiš hovorí Petrovi: *"Blahoželám ti, si človek s čistým srdcom, otvoreným pre zjavenie veľkosti, ktorou je veľkosť Božia. Nebolo to telo a krv, čo ti to zjavilo, neboli to podnety, ktoré k tebe prišli z tvojich snov, tvojich vášní, tvojich žiadostí. Nie, len od Boha k vám mohlo prísť toto zjavenie, ktoré vás vedie k tomu, aby ste sa zamilovali do muža, ako som ja.*

Peter spoznal Ježišovu totožnosť, teraz Ježiš oznámi totožnosť Šimona, syna Jonášovho.

Počúvajte:

17 A Ježiš mu povedal: "Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov, lebo ti ho nezjavilo ani telo, ani krv, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach.

Ježiš mení meno Šimon a nazýva ho Petrom a dodáva: "Na tejto skale postavím svoju Cirkev. Na akom kameni stavia Ježiš svoju cirkev?

Peter je pevná skala, Petrovo prvenstvo je skala, na ktorej je postavená Cirkev.

Nedorozumenie vzniklo z toho, že v taliančine sa Pietro a Pietra zdajú byť mužského a ženského rodu toho istého mena, v pôvodnom gréckom texte to tak nie je *"pètros"* je jedna vec *"pètra"* je druhá vec *"pètros"* je kameň, tehla, *"pètra"* pevná skala, na ktorej sa dá postaviť budova, ktorá sa nezrúti.

Peter nie je skala. V Starom a Novom zákone je skalou vždy a len Boh alebo Kristus. Kto je teda Peter? Je to *"pètros"*, je to tehla v tejto stavbe, ale skala je

Kristus, *"pètra"*. Nachádzame to v liste Efezanom, keď autor hovorí pohanom, ktorí sa obrátili: *"Teraz už nie ste cudzinci, hostia, ste súčasťou budovy, ktorá je Božím chrámom, z ktorého vystupujú do neba obety, ktoré sa mu páčia, ktoré sú skutkami lásky"*.

A tento chrám je postavený na základnom kameni, o ktorom hovorí Peter vo svojom liste, keď sa obracia na neofytov, ktorí boli pokrstení vo veľkonočnú noc, v tej dojímavej homílii slovami: *"Nikdy sa neoddeľujte od Krista, lebo on je živý kameň, ľudia ho zavrhlí, ale pred Bohom je vzácny a vy ste teraz živými kameňmi tejto stavby, tejto budovy"*

duchovné a ste spojení s uholným kameňom, ktorý položil Pán vo Veľkej noci, a tým je Kristus. Aj Pavol v liste Korinťanom hovorí: "nikto nemôže položiť iný základ, než ten, ktorý už je", totiž Ježiša Krista.

Kto je teda Peter? Je "*pètros*", je prvou tehlou tohto spoločenstva tých, ktorí budú vyznávať svoju vieru v Božieho Mesiáša, ktorým je Ježiš z Nazareta, tých, ktorí postaví svoj život na skale a žiadne zemetrasenie tento život nezničí.

Pripomeňme si tiež, ako Ježiš na konci Kázania na vrchu vyzýva k zamysleniu sa nad tým, na akých základoch postaviť svoj život, a hovorí, že život možno postaviť na piesku, teda na hodnotách tohto sveta, ktoré sa potom rozpadnú - čo zostane z tých papierových palácov, ktoré všetci obdivujú? Nakoniec sa rozpadnú - alebo ho možno postaviť na pevnej skale.

A jedinou pevnou skalou je viera v Neho, v Jeho slovo, v Jeho evanjelium. Kto buduje svoj život na tejto skale, môže si byť istý, že ani smrť ho nezničí.

A potom dodáva, že brány pekla túto cirkev nepremôžu. Čo myslí týmto obrazom brány?

Brány mestských hradieb boli najťažšou časťou na obranu, pretože museli byť zatvorené, ale aj dobre otvorené, preto používali všetky možné úskoky, aby boli nenapadnuteľné.

Ježiš hovorí: podsvetie, teda kráľovstvo mŕtvych, *Šeòl*, ktoré je symbolom všetkých kráľovstiev smrti, ktoré sú na tomto svete, má svoje dvere, aby sa chránilo, aby naň ne neútočila Cirkev, Kristovo evanjelium, a tieto dvere sú veľmi silné.

V dnešnom svete zažívame kráľovstvo mŕtvych, kráľovstvo korupcie, lží, násilia, neľudského správania.

Je to kráľovstvo, o ktorom si možno aj my myslíme, že je nenapadnuteľné, neporaziteľné, pretože sa chráni tisíckami spôsobov, využíva všetky úskoky, aby sa nedalo prelomiť, a vieme, že ktokoľvek zaútočí na toto kráľovstvo smrti, vždy z toho vyťažší to najhoršie.

Zamyslime sa, či zaútočíme na vládu smrti výrobcov zbraní. Ako sa nám to podarí? Je príliš silná, kto zmení kruté zákony medzinárodného trhu, ktorý hladuje? Ako budete útočiť na vládu lží, ktoré šíria médiá a ničia morálne hodnoty, ničia rodinu alebo na vládu politickej korupcie? Sú príliš silné.

Myslíme si tiež, že ich nikto nikdy neprelomí, a je to pravda, ak sa pokúsime tieto dvere prelomiť ich zbraňami.

Prehrávame, ale ak sa postavíme tomuto kráľovstvu zla a budeme dôverovať len tej ľudskej slabosti, ktorou je slovo evanjelia, tieto dvere - ako hovorí Ježiš - neobstoja. Tu je výzva, aby sme dôverovali moci ohlasovaného evanjelia, inak bude vláda smrti naďalej triumfovať.

V rukách držíme silu, ktorú nám dal Ježiš, a tou je jeho slovo, a ak dôverujeme jeho prísľubu, budeme s dôverou ohlasovať evanjelium.

Teraz počujeme Ježišove prísľúbenia Petrovi:

18 A tebe hovorím: Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné mocnosti ju nepremôžu. 19 Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva; čokoľvek zviažeš na

na zemi, bude zviazané v nebi, a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané v nebi. 20 Potom prikázal učeníkom, aby nikomu nehovorili, že on je Kristus.

Ježiš dáva Petrovi dva prísľuby a predstavuje ich dvoma rabínskymi obrazmi. Prvý, kľúčový.

Čo to znamená odovzdať kľúče komorníkovi? Znamenalo to, že mu dal moc riadiť život v paláci a tiež rozhodovať o tom, kto má prístup a kto má zostať mimo neho.

Teraz dostáva kľúče Peter. Čo to znamená? Že sa stal vrátnikom raja?

Existuje aj iný význam, ktorý sa vracia k rabínskemu obrazu. Rabíni hovorili, že majú kľúč k Tóre, pretože oni poznali Písmo, oni ho vykladali, a preto každý závisel od ich úsudkov. Vyhlasovali, kto je spravodlivý a kto nespravodlivý, kto je svätý a kto hriešny. Ježiš ich tvrdo kritizuje, pretože hovorí: *"zmocnili ste sa kľúčov múdrosti Tóry a nikomu neotvárate brány spásy, ani nevchádzate týmito dverami, ktoré sú múdrosťou Božieho slova"*.

Ježiš teraz odovzdáva kľúče Petrovi, v hebrejčine sa kľúč hovorí "Mafteach", čo pochádza zo slovesa "Patach", ktoré neznamena zatvoriť, ale otvoriť doširoka, otvoriť.

Čo má Peter urobiť s kľúčom, ktorý mu odovzdal Kristus?

Musí otvoriť široký prístup k objavovaniu Krista, k poznávaniu jeho evanjelia, najmä tým, že využije jeho osobu a urobí zo seba vzor vteleného evanjelia.

To je spôsob, ako otvoriť prístup k spaseniu pre všetkých. Je potrebné prejsť cez tieto dvere, ktoré otvoril Peter, a to je vyznanie viery v Božieho Mesiáša, ktorý je Kristus, a toto vyznanie urobil.

Druhý obraz, zviazať a rozviazať, aj to je rabínsky obraz, znamená vynášať súdy o tom, čo je správne a čo nie, rozlišovať, čo je dobré a čo zlé. Je to Petrova úloha, ale za predpokladu, že si najprv osvojil múdrosť evanjelia, potom môže vysloviť správne súdy o tom, čo je dobré a čo zlé.

Treba tiež poznamenať, že touto úlohou zväzovania a rozväzovania nebol poverený len Peter. V skutočnosti hneď potom Ježiš povie všetkým svojim učeníkom: **"Čo zviažete na zemi, bude zviazané aj v nebi, čo rozviažete na zemi, bude rozviazané aj v nebi"**, čo znamená: *"Vaše úsudky o tom, čo je správne a čo nie, budú zodpovedať Božiemu zmýšľaniu, ak ste si osvojili múdrosť evanjelia"*.

Je to problém voľby v našom živote, problém rozlišovania medzi tým, čo je dobré a čo zlé, čo je správne a čo nesprávne, čo je život a čo smrť, a Ježiš túto úlohu zveril Cirkvi.

Ak bude verná viere, ktorú vyznáva Peter, ak sa bude držať Kristovho návrhu, Cirkev bude pre celý svet spoľahlivým vodítkom pri životných rozhodnutiach.

Je to pre nás dôvod na zamyslenie, pretože je to obrovská a veľmi delikátna úloha, ktorú nám zveril Kristus.